

cl. II și a IV-a, iar cei mai mari, din cl. a VI-a, vin numai la 1 Oct.

În timpul acesta clasa a VI-a vine dimineața și cl. a IV-a după amiază, așa că învățătorul are a face deodată numai cu câte-o singură clasă, care e ocupată direct tot timpul. La 1 Octombrie când vine și cl. a VI-a, aceasta vine la opt dimineața și stă până la 10, fiind ocupată direct ambele ore. La 10 vine cl. a IV-a și stă până la 12, iar dela 2—4 vine cl. a II-a.

Primăvara timpul de școală poate începe și e bine să se înceapă mai de timpuriu. Instrucția se poate începe cu cl. VI-a la 6 dimineața în loc de 8, așa ca la 8 ea să termineze, putând merge elevii din cl. VI mai de vreme agasă. Cei din cl. IV vin la 8 la școală și până la 10 termină, așa că dela 10—2 e și învățătorul liber, putându-și vedea eventual de economie.

Pe lângă împărțirea în acest fel a claselor și a timpului de instrucție Planul de învățământ în vigoare nu suferă schimbări. Atâta numai că materialul fixat în el pentru un an de școală nu se ia întreg în fiecare an, ci numai jumătate, într'un an materialul pentru cl. II, IV și VI, într'altul materialul pentru cl. I, III și V. Incolo — nici o schimbare, decât doar că, având mai mult timp la dispoziție, nefiind silit învățătorul să tot disciplineze elevii, să tot împartă și să corecteze în fiecare oră ocupațiunii silente, materialul prescris se va putea lua în dimensiuni mai mari decât acum și se va putea adânci mai bine.

Ocupațiile silente nu e necesar să înceteze cu totul nici pe baza acestui sistem. Elevii din cl. VI, cari vin iarna la 8 și stau până la 10, având învățământul direct, pot rămânea de 3 ori pe săptămână sau și de mai multe ori până la 11, având dela 10—11 o oră de învățământ silent. Cei din cl. a IV-a pot veni de trei ori pe săptămână sau și de mai multe ori, nu la 10 ci la 9, având dela 9—10 învățământ silent. Pentru cei din cl. a II-a nu e necesar învățământul silent; lor li-ajung pe deplin cele 11 ore, dacă sunt bine întrebuințate.

În forma aceasta elevii din cl. I și a II-a au în loc de 23 și jum. ore pe săptămână (din cari însă numai 6 de învățământ direct) 11 ore, toate directe. Elevii din cl. III—IV au în loc de 28 și jum., 13—16, dintre cari 10 directe, 3—6 silente. Cl. V—VI are în loc de 34 și jum. ore (dintre cari 7 directe), 15—18 ore dintre cari 15 directe, 3 silente.

Împărțit timpul și lucrul în acest chip elevii fiind întreg timpul ocupați direct, vor fi cu întreg interesul pentru învățatură, iar după orele petrecute astfel în școală, vor putea fi de ajutor părinților acasă sau la lucrul câmpului. Nefiind siliți să stea toți copiii întreaga înainte de amiază în școală, ei vor fi și lăsați de părinți să vie mai regulat la școală decât astăzi. Căci azi, dacă dintr'o familie sunt d. e. doi copii la școală, unul în cl. II și unul într'a VI-a, ambii trebuie să petreacă ziua întreagă în școală, fără să poată fi vre-unul părinților de ajutor. Cu sistemul alternativ copilul din cl. II dimineața întreagă poate fi de ajutor părinților, iar dela 10 înainte va fi liber și cel din cl. VI tot restul zilei, — ceea ce și din punctul de vedere al intereselor economice ale părinților însemnează un lucru mare”.

Instrucția din care am dat această parte, prevede că în fiecare protopopiat se va introduce la toamnă învățământul alternativ în

valeriști ai noștri neluând în serios această ofertă a Rușilor, răsând în glas și mirați de curajul rusesc s'au retras. Dar Rușii, crezându-se prinși, au aruncat armele, și-au răsturnat carele și în mare parte le-au distrus. Că ce își vor fi zis cunoscându-și greșeala, nu știu.

Nu-mi pot ascunde mirarea, cât de excelent este informată populația din Galiția despre toate operațiunile noastre și ale Rușilor. Adeseori s'a întâmplat, că dela oameni simpli auzeam vesti cari mi se păreau scornituri, până când au fost confirmate în mod oficial. Apoi, fără de bilet de legitimație, care cu greu se poate obține, nimeni nu poate merge dela o localitate la alta. Particularii nu pot telegrafia de loc, scrisorile sunt supuse unei cenzuri foarte stricte, — nimeni nu poate da altuia informații.

câte două școli, deci cu totul în 68 de școli. Dacă acest sistem se va afirma bine, de sigur va fi introdus, cu timpul în toate școlile, spre marea ușurare a situației nesuferite de astăzi.

Și până ne va succede să vedem modificată legea dela 1907 și planul de învățământ în vigoare, trebuie să ne bucurăm că s'a putut lua această măsură bună, a cărei generalizare în toate diecezele va urma, de sigur.

Dela frații din America.

— Corespondență trimisă „Românului”. —

Cel dintâi lucru bun, pe care l-au făcut Românii din America, îndată ce numărul lor a fost destul de însemnat, este înființarea de societăți de ajutor. Numărul atinge astăzi cifra de o sută.

Cu câți-va ani mai înainte, societățile, intrând în o mai strânsă legătură au înființat o centrală, sub numele de „Unirea”. Această centrală plătea la început un beneficiu, — pentru cazuri de moarte și accidente grave, — 250 mai târziu 300, astăzi 400 dolari, strânși prin repartii dela membrii alor peste 50 societăți membre ale centralei.

Centrala a trecut prin grele și multe încercări ba chiar prin crize cari o amenințară cu distrugere. Cea mai mare criză a adus-o finea anului 1912 când s'a descoperit o disordine ne mai pomenită în administrație și nici nu atât în administrația centralei, cât la tipografia, care și astăzi se susține mai mult din ajutorul bănesc al societăților decât din câștigul său.

Mai multe societăți s'au retras atunci și au înființat o nouă centrală sub numele de „Liga și Ajutorul”, societățile s'au retras nu numai fiind nemulțamite cu administrația centralei ci mai mult, fiindcă în adunarea generală din Decembrie 1912, reprezentanții societăților au luat un concluz, care s'a adaos și la statute, prin care preoții și intelectualii au fost scoși din ori ce control și orice slujbă în sânul organizației muncitorești. În schimb „Liga și Ajutorul” — nouînființata organizație, anume a statorit în regulamentul său că pe cât se poate intelectualii să fie îndatorati a conlucra la înaintarea ei. Îndeosebi când agendele vor fi atât de multe încât un muncitor să nu le mai poată isprăvi fără plată să ajute și bărbatii intelectualilor.

Exchiderea preoților dela conducerea „Uniunii” se datorește agitației redactorilor dela ziarul „America” și funcționarilor generali, care de câte ori numai, s'a întâmplat ceva rău, au aruncat vina pe preoți. Cu eschiderea preoților, s'ar fi convenit dar ca tot răul să se îndrepte și certele să curmeze, de oarece și certele și batjocurile se credeau isvorite din amestecul preoției în afacerile muncitorimeii.

De când s'a înființat „Liga și Ajutorul” însă certele sunt și mai multe și mai cu tăis. Pe deoparte, cei dela centrala veche — dela Unione — au eschis pe preoți, iar pe de altă parte strigă în gura mare ce caută preoții la „Ligă”. — pentru ce vreau să dărime organizația veche. În înaintarea „Ligei și Ajutorul”, cei dela „Unionea” veche își văd căderea, pentru că deși tinără, aceasta organizație are deja un fond frumuseț și un număr destul de însemnat de membrii.

Certele cu tăis de sabie omoritoare decurg de șase ani de zile, fără întrerupere. De un an de zile însă aceste certe se poartă mai mult pe temă bisericească. Desbinarea dintre societăți și conducătorii lor, s'a incubat în biserici și între preoți. Și la finea anului trecut certele preoțești au ajuns atât de departe încât a fost de lipsă chemarea unui comisar consistorial, care a și venit — în persoana părintelui C. Proca.

Dar nici comisarul consistorial n'a fost în stare să aducă liniștea și împăcarea mult așteptată și astăzi e mai rău decum a fost mai înainte.

Organizațiile muncitorești s'ar putea desvolta amândouă lucrându-se cu inimă și cu chiste din ambele părți, dar acum cu drept se poate spune că totul stagnează și merge îndărăpt. O parte a preoților stau lângă vechea organizație, cu toate că este eschisă din ea, iar cealaltă parte

în frunte cu administratorul protopopes, părintele Podea, s'au retras cu totul la o parte, doar atât mai fac că-și spun cuvântul lor binevoitor acelora ce-l cer.

Certele de aceea au două cauze. Una se poate înțelege intrucât zace în desbinarea organizației muncitorești. Dar a doua cauza e cu totul inorală și din toate punctele de vedere, dureroasă. Preoții trăiesc în neînțelegere nu atât pentru deosebirea de vederi ci mai mult din cauza câștigurilor. Între preoții noștri de aceea sunt mulți de model și mai idealisti de cum ar trebui să fie. Sunt apoi preoți, cari acasă s'au ruinat și au plecat la America ca să se pună în tălpi dacă vor putea. Cei dintâi sunt modești și supuși ordinei, cei din urmă nu mai cunosc nici o lege. Și deși lumea cunoaște purtarea și faptele lor ei totuși strigă și agită și să mută din parohie în parohie, producând pretutindenea tulburări și ruină. Pentru înfrânarea acestora a fost emis aceea comisarul consistorial, dar nu a putut birui cu ei.

Certele de aceea nu se vor isprăvi și poporul nostru va aluneca tot mai repede în mrejele socialismului. Iar din America poate veni o mare primejdie chiar și pentru biserica de acasă.

Pentru a pune capăt certelor și anarhiei inspirate de cea mai sinceră iubire de neam, cu inimă curată și fără patimă, am dori următoarele:

1. Venerabilele consistoare să interzică preoției de a se amesteca în organizația muncitorească.

2. Să se facă cercetare prin un preot din America și cei aflați vinovați să fie aspru pedepsiți.

3. Administratorul protopopes: pâr. I. Podea să fie îndatorat a face un raport detaiat despre starea bisericii gr.-or. și un preot gr.-cat. despre starea bisericii unite. Aceste rapoarte să se tipărească și să se distribuie ca ori și cine să-și poată spune cuvântul.

4. Un deputat naționalist, îndată ce se vor îndrepta lucrurile să facă un drum până aicea și să încerce unirea „Ligei și Ajutorul” cu „Uniunea”. Cu această ocaziune ar putea implini și misiunea pe care și-au împlinit-o deputații slovaci și unguri față de poporul lor.

Anarhia și-a ajuns culmea. Ne aflăm în pragul unor răsunări nu numai aducătoare de rușine ci chiar și omoritoare de suflete.

Cei chemați să nu întârzie o clipă pentru a aduce în sânul poporului pacea iar în sânul bisericii și preoției ordinea fie chiar și prin cele mai drastice mijloace și prin cele mai mari jertfe.

Nu sunt unul dintre cei răi nici nu fac parte din partide. Văd răul și urmările și pentru aceasta îmi spun cuvântul până nu e prea târziu.

Pribeagul.

INDIA.

Frământările mari universale, stășierea între ei a celor puternici sunt totdeauna întărirea și bucuria celor slabi. Dorurile nutritie tainic în suflet se trezesc, cresc în proporția cum apăsătorii își pierd puterile, iar într'o bună zi izbucnesc, ca să croiască viață nouă. Nu-ți mirare dacă împrejurările de azi le aduc aminte popoarelor supte și mărunte de visurile și nădejțile lor și că pretutindeni sentimentul național îndrumă acțiunile acestor popoare într'acolo, ca intrucât le e cu puțință să-și crolască altă soarte. Aceasta e o lege a firii, care niciodată nu va putea fi desmintită.

Știrile din urmă o confirmă deasemenea și dovedesc că dragostea de libertate trăiește pretutindeni în sufletul celor supuși, fără considerare la credință și situație geografică, și că izbucnirea ei e cu atât mai puternică, și mai zdrobitoare, cu cât apăsarea a fost mai grea și mai perfidă. „Frankfurter Zeitung” aduce următoarea știre din Haga: „Legatia germană de aici a dat publicității următorul comunicat oficios, primit pe cale oficioasă dela ambasada germană din Peking:

„Japonia a înștiințat oficios guvernul chinez, că în India a izbucnit revoluția. Anglia a cerut ajutor militar dela Japonia împotriva Indiei. Japonia i-a pus următoarele condiții: a) libertatea imigrării japoneze în posesiunile engleze

din Oceanul Pacific, b) un împrumut de 200 milioane de dolari și c) mână liberă în China. Anglia a primit condițiile."

Atât spune „Frankfurter Zeitung”. Și par'că ori cât de mari ar fi urmările condițiilor acceptate de Anglia, pe noi toate acestea ne interesează mai puțin decât vestea, că înzii, familia aceasta de popoare strâns înrudite, peste 300 de milioane de oameni, au crezut că a sosit ceasul cel mare. Neamul despre care în anul din urmă s'a vorbit așa de mult, se mișcă și mișcarea lui poate nimici, ca o avalanșă enormă, toată puterea engleză în India. Căci dorul de a-și croi singur destinele astăzi n'a mai putut și nu mai poate fi înăbușit. Ori cât ar fi negustorilor Englezii pe socoteala situației etnice și religioase a țării și ori cât ar fi exploatat slăbiciunile și certele diferitelor secte și credințe, ori cât ar fi asmutat pe unele triburi împotriva altora, ca să fie ei apoi „tertius gaudens”, și ori cât ar fi menajat elita și pe maharagi, cerând să-i facă renegați ai aspirațiilor și visurilor, pe cari popoarele le nutreau de veacuri, sufletul multimilor cere desrobirea și e gata să și-o smulgă cu arma în mână. Astăzi dela Tagore, laureatul premiului Nobel și până la cel din urmă „pahari”, zăgrăvit cu atâtea culoare în scrierile lui Rudyard Kipling, e același duh și același dor de viață nouă. Și dorul acesta e tare căci durează de veacuri, și a fost botezat cu sângenele unui întreg șir de revoluții, înăbușite cu cruzime.

Cele două mari religii din India, mohamedanismul și brahmanismul, dela 1600 încoace când una, când alta lua în mână sa conducerea marelui popor și încerca să-și scuture povara de pe umeri. Răscoala mohamedană a lui Tipu Sahib, care zece ani întregi a tinut în teroare politica engleză (1789—1799), numai cu enorme jertfe a putut fi înăbușită. A și fost ultima răscoală de caracter religios. Englezii au înțeles valoarea și forța de care dispune religia în India, și ca să-i înfrângă îndârjirea, i-au dat cea mai deplină libertate, și a asmutat sectele una împotriva alteia, au polozit spiritele dușmane față de ei, le-au măgulit, le-au corupt și în aceeșă vreme au umplut India de oaste. Și s'a făcut liniște.

S'a pornit însă o febrilă activitate culturală. La universitățile europene în fiecare an erau vre-o 4—500 de studenți inzi, fii de frunțișă sau chiar principii, cari se întorceau după 4—5 ani acasă cu alte vederi și munciau apoi pentru un ideal, pe care-l vedeau mai clar, decât până atunci. Ziare, reviste s'au pornit în toate centrele. Sufletul ind, cam moleșit sub influința mohamedanismului și mai ales a brahmanismului a căștigat energii nouă și a introdus și în India epoca mașinilor și a electricității. Certele religioase au dispărut, ori cât au încercat Englezii să le susție și în locul lor s'a ridicat temelia Indiei viitoare: conștiința națională.

Dorul de a scăpa de stăpânirea engleză s'a înrădăcinat adânc și aștepta clipa. Revoluțiile nu s'a întâmplat, dar ca la orice popor desnădăduț care-și are aspirațiile sale, s'a pornit un șir întreg de atentate împotriva marilor diriguitori și apăsători englezi. Funcționari înalți, ofițeri superiori, chiar membri ai familiei domnitoare aveau pretutindeni în urma lor doi ochi negri, schinteietori de ură, cari pândeau momentul potrivit pentru un pocnet de browning sau bubuitul bombeii. Insuși viceregele Indiei, Sir Charles Harding era să cadă jertfă unui atentat când cu intronarea de împărat indic a regelui George, și a scăpat numai cu grave răni de schijele bombeii...

Acum poporul indic așteaptă. Și când se va mișca, poate s'a și isprăvit cu stăpânirea engleză asupra lui. Cele 76 de mii de oameni, din cari se compun armata engleză în India nu vor putea face nimic față de enorma masă de 316 milioane, cari alcătuiesc populația indigenă a Indiei. Și mai ales că în nordul țării, înspre Afganistan, de ani de zile se fac transporturi de contrabandă, introducând arme și muniție.

Ceeace asigură izbânda — de cumva nu va sosi destul de timpuriu Japonia — e încrederea poporului acestuia uriaș, în puterile sale proprii și convingerea, că odată trebuie să se realizeze idealul acela de veacuri, stropit cu atâtea lacrimi și cu atâtea sânge...

lar pierderea Indiei cu enormele ei bogății are să fie cea mai mare lovitură pentru Anglia.

Lista bolnavilor și răniților.

Publicăm în cele ce urmează numele soldaților români îmbolnăviți și răniți în război, după conspectul oficial publicat de Ministerul de război din Viena:

Lista nr. 1.

Edată în 24 August:

Sabin Abrosan, voluntar în rez. 22 de inf., bolnav în spitalul din Osijek. Teodor Andra, inf., rez. 37, comp. 16, bolnav în spit. Bileca. George Aștilean, rez. supl. rez. 4 inf. de honvezi, bolnav în spit. Oradea-mare. Teodor Bohnt, inf. rez. 37, comp. de rez. 1, bolnav în spit. Oradea-mare. Teodor Bohut inf., rez. 37, comp. supl. 1, bolnav în spit. din Vârșet; Vasile Boila din Covășint, inf. rez. 43 comp. de rez. 4, bolnav în spit. Vârșet. Vas. Baltă, inf. rez. 3, comp. 14, bolnav în spit. Rășano (Dalmatia); Titus Băncescu (Benești) Bucovina, inspector-agent de finanțe, bolnav în spit. Cernăuți. Teod. Banchiș (din Co-ciuha) la rez. supl. comp. de marș nr. 3, bolnav în spit. Oradea-mare. Vas. Banchiș din Vantău, la rez. spul. c. 1, bolnav în spit. Oradea-mare. Teodor Berinde la rez. supl. bolnav în spit. Oradea-mare. Petru Bărsanu din H-Domb, inf. rez. 4 de honvezi, comp. de rez. 1, bolnav în spit. Oradea-mare. Petru Bițoc din Hodegyház, com. Torontal, inf. rez. 46, comp. 8, bolnav în spit. Zagrăb. Mih. Bijaș din Crușovăț, inf. rez. comp. 4, bolnav în spit. Vârșet. Corneliu Blidar din Rozsafaiva, Banat, inf. rez. 4, 11, bolnav în spit. Oradea-mare. Dim. Bogdan din Miniș, inf. rez. 29, comp. 1 bolnav în Vârșet. M. Boșca, inf. regiment 37, comp. de rez. 3 bolnav în Oradea-mare. Petru Bort din Bichiș-Ciaba, la rez. supl. inf. rez. 4 de honvezi, comp. de rez. 2, bolnav în spit. Oradea-mare. Paul Borut, inf. rez. 37, din Kresznye, bolnav în spit. Oradea-mare. Ion Braga din Timișoara, frătar, comend. de honv. 7 corp. 1, bolnav în spit. Vârșet. Petru Bubuș din Dobrești, tunar reg. de art. 19, bolnav în spit. Oradea-mare. Teodor Buda, din Nagy-apamező 21 inf. rez. de honv. 4, comp. 11, bolnav în spit. Oradea-mare. Traian Ciocla din Nicolint, inf. rez. 61, comp. 2, bolnav în spit. Rășano. Vasile Ciolos din Dumbravița, inf. rez. 37, bolnav în spit. Oradea-mare. Stefan Damascin, voluntar în rez. de husari nr. 1, bolnav în spit. Oradea-mare. Ion Dărăbuș, husar, rez. 9, bolnav în spit. nr. 2 Osijek. Teodor Filu, rez. inf. rez. 37, bolnav în spit. Oradea-mare. Dim. Gliga, inf. rez. 62, comp. de rez. 2, bolnav în spit. Mureș-Oșorheiu. Ioan Gliga din Vajdalak, inf. rez. 98, comp. 1 bolnav în spit. Rășano. Ioan Hiza din Beiuș inf. rez. de honv. 4, comp. de rez. 9, bolnav în spitalul din Oradea-mare. George Iliod din Molodă, Bucovina, rănire de împușcatură, în spit. Cernăuț. George Ieremia a lui Petru din Cuturmare, rănire din împușcatură, în spit. Cernăuți. Anton Iova din Vericiorova, tunar, rez. 21 bolnav în Vârșet. Teodor Iovan din Seplac, inf. rez. de honv. nr. 4, comp. 4, bolnav în spit. Oradea-mare.

George Chesan, rez. 22 honvezi, comp. 9 bolnav în spit. Eszék. Florian Cămpian, rez. 4 honvezi, comp. 3, bolnav în spitalul din Oradea-mare. Iosif Codrean, rez. rez. 4 de honvezi, comp. 3, bolnav în Oradea-mare. George Coman, rez. rez. 4 de honvezi, comp. 1, bolnav în Oradea-mare. Dimitrie Koransani, rez. 4 de honvezi, comp. 2, din Socodor, bolnav în spitalul din Oradea-mare. Teodor Crăciun, rez. rez. 37, comp. 7, bolnav în spitalul din Oradea-mare. Nicolae Creț, marș-reg. 15, comp. nr. 2, bolnav în spit. în Oradea-mare. Vasile Curt, rez. 33 de inf. bolnav în spit. ces. rez. nr. 1, din cetatea Rășano. Teodor Leuca, bat. 23 de vânători bolnav în spit. din Mureș-Vasarheiu. Augustin Luca, rez. 22 de honvezi, bolnav în spit. nr. 2, din Osijek. Luca Blaga, rez. 4 de honvezi comp. 1, bolnav în spitalul din Oradea-mare. George Maior, rez. de inf. nr. 37, comp. 3, bolnav în spit. din Oradea-mare. Ștef. Marcia, rez. de nf. 37, comp. 2, bolnav în spit. din Oradea-mare. George Mioc, rez. 4 de honvezi, comp. 2, bolnav în spit. din Oradea-mare. Ioan Milian, rez. 4 de honvezi, comp. 3, bolnav în spitalul din Oradea-mare. Iuliu Moga, rez. 37 inf., comp. 1, bolnav în spitalul din Oradea-mare. Mihail Moldovan, rez. de honvezi, comp. 4 bolnav în spitalul din Oradea-mare. Dumitru Moros, comenduirea de cerc a glotașilor nr. 22, bolnav în spitalul din Cernăuți. Teodor Negru, rez. de inf. nr. 37 comp. 13, bolnav în spit. din Bileca. George Opri, rez. de inf. 37, bolnav în spitalul din Oradea-mare. Vichentie Panescu din Toracul-mic, inf. rez. bolnav în spitalul din Vârșet. Ștefan Popen din Rev (Bihor) rez. inf. 37, bolnav în spit. din Oradea-mare. Ioan Papp din Jădani (Sătmăr), rez. 5 de inf., comp. 1, bolnav în spitalul din Oradea-mare. Michael Papp din Madăraș, rez. 4 de honvezi, comp. 1, bolnav în spitalul din Oradea-mare. Andrei Pasca, rez. 86 de inf. comp. 13, bolnav în spitalul din Sabadka. George Perca, rez. 37 de inf. com. 1, bolnav în spit. din Oradea-mare. Nicolae Petrila din Hususău (Bihor) rez. 37 de inf. comp. 6 bolnav în spitalul din Oradea-mare. George Popa, rez. 81 de inf., bolnav în spitalul din Bileca. Petru Popa din Șag (Timiș) rez. 29 inf. comp. 5 bolnav în spit. din Vârșet. Dimitrie Precup din Sânt-Andras, rez. 37 de inf. comp. 1, bolnav în spit. din Oradea-mare. Nicolae Puica, rez. 62 de inf., comp. 2, bolnav în spitalul din Oșorheiu. Ioan Remsar, rez. 86 de inf. comp. 14, bolnav în spit. din Szabadka.

Teodor Ștef din Boroșineu, rez. 37 de inf., comp. 2 bolnav în spitalul din Oradea-mare. Trăla Stoia din Giroc, rez. 61 de inf. comp. 2, bolnav în spitalul militar din Rășano. Sava Senț din Rozsafaiva, rez. 37 de inf. comp. 1, bolnav în spitalul din Oradea-mare. Teodor Simoc din Alparet, rez. 4 de honvezi, comp. 11 bolnav în spit. din Oradea-mare. Teodor Ștefan din Nădlac, rez. 1 de husari, bolnav în spit. din Oradea-mare. Teodor Traba din Hususău, rez. 4 de honvezi comp. 11, bolnav în spitalul din Oradea-mare. Iosif Ursulescu din Homoksil, rez. 43 de inf., comp. 1, bolnav în spitalul din Vârșet. George Vanc din Barazs, rez. 33 de inf. comp. 14, bolnav în spitalul din Rășano. Nicolae Jivolu din Șag, rez. 29 de inf. comp. 15, bolnav în spitalul din Vârșet. Ilie Zsurda din Kisháza, rez. 4 de honvezi, comp. 3, bolnav în spitalul din Oradea-mare. Petru Mada, marș-reg. 15, bat. 47, comp. 2 în spital Oradea-mare. (In numărul viitor continuăm).

Pentru vetrele ostașilor.

Colecta „Reuniunii femeilor române din Arad și provincie”

Pe lista d-soarei Nuți Lazar, elevă de cl. IV civ. din Hălmgiau.

Cornel Lazar, protopop, 5 cor.; Ana Lazar 3 cor.; Teodosie Mihailovicu 1 cor.; Kosta Jánosné 40 fil.; Sida Petru 40 fil.; Bora Vazul 50 fil.; Kohn Jánosné 1 cor.; Ianc Vasilie 50 fil.; Maria Șortoc 40 fil.; Paraschiva Hanț 30 fil.; Amos Borlea 20 fil.; Lelersan Antal 20 fil.; Elena Moldovan 20 fil.; Silvia Moldovan 60 fil.; Indescifrabil 60 fil.; Marioara Catană 60 fil.; P. Moldovan 1 cor.; Elena Joldea 20 fil.; Tredina Samet 1 cor.; Ccheer Ede 1 cor.; Cugler Henrich 1 cir.; Szerák Sándor 1 cor.; Teodosie Sireca 1 cor.; Dr. Teodor Pap, adv. 25 cor.; Ilie Cristea 20 fil.; Terentie Gevrilă 1 cor.; Total: 62 cor., 30 fil.

Pe lista d-nei Iovanca Rr. Nemet, Arad.

Dr. Justin Marșieu 10 cor.; George Purcariu 10 cor.; Dr. Ștefan Tămășdar 10 cor.; Justin Șerban 20 cor.; Victoria Antonescu 10 cor.; Zorka Ziganek 6 cor.; Dr. Sever Ispravnic 20 cor.; Iovanca Dr. Nemet 20 cor. Total: 138 cor.

Pe lista d-nei Cristina Milian din Dezna.

Ecatarina Milian 2 cor.; Zaharia Milian 3 cor.; Cristina Milian 3 cor.; Simeon Moț 1 cor.; Iuliana Mihailă 40 fil.; Victoria Mihailă 20 fil.; Lucreția Ignatel 40 fil.; Ioan Miclea 80 fil.; Dan Todor 40 fil.; Axente Mihail 20 fil.; Ana Tautan 20 fil.; Rozalia Mihailă 40 fil.; Mureșan Afinie 2 cor.; Indescifrabil 2 cor.; Pintar Márkó 3 cor.; Dr. Nádudvangni 1 cor.; Jongál János 1 cor.; Iliana Morar 1 cor.; Catifa Toma 20 fil.; Ana Funț Todan 1 cor.; Técsi József 1 cor.; Ioan și Florica Bălai 1 cor.; Florița Moisi 30 fil.; Teodor și Ioana Beldea cor.; Total 26 cor. 50 fil.

Pe lista d-nei Valeria Rr. I. Papp din Buteni.

„Codrul” 25 cor.; Ioan Cosma 2 cor.; Indescifrabil 4 cor.; Ioan Frențiu 1 cor.; N. N. 20 fil.; N. N. 20 fil.; Valeria dr. Papp 5 cor.; Alexandra Cosma 5 cor.; Anuța Ineoan 1 cor.; Petru Draga 1 cor.; Mátyás Józsefné 2 cor.; Stepan Todor 1 cor.; Sida Todor 10 cor.; Bedekár Vazul 1 cor.; Silvia Noaghia 2 cor.; Kolozsa Florinea 20 fil.; Coloja Petru 40 fil.; Lucotsi Igna 40 fil.; Dr. Ioan Dan 5 cor.; Popá György 1 cor.; Dr. Ioan Popp 5 cor.; Total: 72 cor. 40 fil.

Pe lista d-nei Cristina Petrilla, Macea.

Cristina Petrilla 2 cor.; Ioan Căzan 40 fil.; Indescifrabil 40 fil.; Florița Balta 20 fil.; Petru Crișan 60 fil.; Nicolae Pet. 20 fil.; Moldován János 30 fil.; Toma Mezeze 40 fil.; Henț Alexa 1 cor.; Stefan Stubei 40 fil.; Bradean Stefan 1 cor.; Petru Odlăcan 20 fil.; Ilie Părlol 1 cor.; Iacob Crișan 40 fil.; Stefan Hențiu 1 cor.; Vasile Șumândan 40 fil.; Pătru Stubei 1 cor.; Stefan Deac 20 fil.; Pantilie Ștef 40 fil.; Petra Sabau 40 fil.; Catifa Sfăt 40 fil.; György Vezán 1 cor.; Marica Vezon 1 cor.; Ioan Petrilla 50 fil. Total: 13 cor. 40 fil.

Pe lista d-nei Eva Monția, Șiclău.

Delia Monția 2 cor.; Eva Monția 4 cor.; Coriolan Monția 4 cor.; Dimitrie Șerban 1 cor.; Florița Șerban 1 cor.; Iosif Dan 1 cor.; Văd. Paraschiva Cadrean 40 fil.; Pavel Mornăilă 1 cor.; Sofia Murg 1 cor.; Sandi Șerban alui George 30 fil.; Ioan Sopovan 1 cor.; Catifa Șerban 1 cor.; Moisa Ciurdar 20 fil.; Vichentie Șerban 40 fil.; George Cherecheș 1 cor.; Ambrosie Șerban 40 fil.; Ioan Rațu 20 fil.; Emanuil Șerban 40 fil.; Floare Cucudean 1 cor.; Sofia Cucudean a lui Flore 20 fil.; Dimitrie Rus 40 fil.; Traian Chiș 20 fil. Total: 22 cor. 10 fil.

Războiul.

Generali francezi osândiți la moarte.

Ziarele olandeze sunt informate din Paris, că generalul Percin a fost împușcat la ordinul consiliului de război francez, pentru că a reținut 4 zile o telegramă privitoare la întărirea trupelor engleze dela aripa stângă. El e al doilea general francez, care a fost osândit la moarte în acest război. Percin era de altmăduri un contrar declarat al alianței franco-rusești. Liberté din Freiburg anunță din Paris că generalul Blumeau, comandantul corpului de armată 7 (Becanson) a fost destituit, având el colosale pierderi în luptele ce le a purtat cu trupele sale împotriva Germanilor. În locul lui a luat comanda peste aceste trupe generalul Pau.

Infrângerea unei divizii sârbești în Slavonia.

„Reihspost” primește pe cale particulară cu datul de 13 c. următoarele: Trupele sârbești, în număr de o divizie a trecut alaltăieri Sava la Grabovici pătrunzând în Slavonia. Trupele noastre au grăbit imediat la fața locului și au luat lupta cu dușmanul. Luptele cari au avut loc între Grabovici și Hotkovici, au tinut alaltăieri până seara. În cursul după amiezii trupele noastre au primit întăriri considerabile. Ieri au fost continuate luptele cu multă înverșunare. Trupele noastre au avut imediat la început succese față de dușman, a cărui infrângere deplină e iminentă. În cursul celor două zile din urmă au fost făcuți prizonieri peste 6000 Sârbi.

ATACUL SÂRBESC.

Ziarele maghiare reproduc din „Correspondența slavilor de sud”:

Despre intrarea Sârbilor în Banat și în Sirmia cel informați, dau următoarele amănunte: Puțin după ce corpul de armată dela Timoc a fost zdrobit la Mitrovita, alte trupe regulate din Sârbia, întărite cu bande de comitații au trecut granița. În apus au trecut peste Sava la Obrenovaț—Progar—Pravo—Norrsele—Cupinova și la Orcliac—Grabovaț. În același timp mai multe mii de Sârbi, din jurul Belgradului, au ocolit spre nord-vest și a trecut apa pe la Ostruznița. După date oficiale, numărul Sârbilor, cari au pătruns în Sirmia, face cam 15000, împreună cu trupele iregulare. Trupele noastre au prins de veste numai decăt, dar i-au lăsat pe Sârbi să intre binisor în țară, ca la Mitrovita. În două locuri, Sârbi au durat poduri. În alte locuri, unde apa e mică, au trecut cu luntre și în pontoane. Trupele Sârbești, înarmate cu mitraliere și cutunuri ușoare, având cu ele și orchestra militară, la început s'au adunat nesupărate de nimeni, și desfășându-se în două, au luat spre Indla. Al noștri i-au oprit în cale tot așa ca la Mitrovita-Ruma. Deodată, pe toată linia s'a deslăntit o luptă înverșunată. Când trupele noastre primiră ajutor dela Petervaradin, Sârbi au ajuns pe jos. Tunurile noastre i-au dript în toată legea. Cu o apucătură isteată ai noștri au tăiat cale de întoarcere, unei părți din trupele sârbești. Sârbi au încercat să străbată prin rândurile noastre, dar soldații noștri au luptat cu o vitejie fără seamăn. Astfel Sârbi intrați în Sirmia au fost cu desăvârșire înfrânți. Au căzut peste 3000 de soldați. Am prins pe mulți.

In Galizia.

Frankfurt. — După informațiile sosite aici în lupta din Galizia au fost nimicite multe regimente rusești în decursul acțiunii excelente a artileriei austro-ungare, dar comanda armatei rusești neîncetat nouă și nouă regimente aducea peste hecatombele morților și răniților. În decursul înaintării armatele austro-ungare au observat că morții și răniții ruși zac în câte 6 rânduri unul după altul.

Foile stabilesc că vechiul plan al Rușilor de a spulbera armata monarhiei cu multimea luptătorilor lor ca apoi să se îndrepteze înspre Siberia, n'a reușit. Armata principală a Rușilor nu poate face nici un pas înainte. Acțiunea rusească s'a izbit de acel cerc de fier, pe care-l formează armata noastră care se luptă atât de vitejește.

ANGLIA ȘI INDIA.

Frankfurt. — Soldații Angliei cer ajutor dela Japonia împotriva Indiei. Japonia a pus următoarele condițiuni: liberă circulație înspre pose-

siunile britanice ale Oceanului Pacific, 200 milioane de dolari în împrumut și mână liberă în China. Anglia a primit aceste condiții.

Rusia și Turcia.

Viena. — Din Constantinopol se primește informațiunea că diplomația triplei înțelegeri continuă cu năzuințele de a putea câștiga politica Porții pentru sine. Incercările reprezentanților Angliei au eșuat toate, fără ispravă, iar acum își ia rolul asta ambasadorul rus Giers. Acesta continuă să momiască pe bărbații de stat turci și nu pregătește să-i și amenințe dacă nu vor ceda.

În cercurile bineinformate nu se crede că diplomația triplei înțelegeri va reuși să schimbe punctul de vedere al guvernului otoman.

Flota engleză provacă la luptă vasele germane.

Ziarele din Roma au primit știrea din Londra că flota engleză făcându-și apariția în fața insulei Helgoland, a încercat să provoace esirea vaselor de război germane din port. Sirenele uriașelor de oțel chemau însă zadarnic vasele germane, cari nu s'au lăsat amăgite. Știrea aceasta a provocat în Londra o mare decepție.

INFORMAȚIUNI.

Cenzura. „Telegraful Român” scrie: „...Noi de exemplu, pe lângă cenzura procurorului, mai avem să ne trecem foaia și prin cenzura militară. Noi nu putem tipări foaia, înainte de a fi cenzurat fiecare cuvânt destinat a fi publicat în ea, din partea autorității militare din loc.

Va să zică, avem o cenzură severă înainte de tipărire, și avem altă cenzură după tipărire. Greutăți avem deci toți, unii mai mari, alții mai mici, și e foarte greu a redacta astăzi un ziar românesc; dar datori suntem să învingem greutățile și să ne facem datorința, așa cum ni se cere, și în împrejurările grele prin cari trecem.

Le spunem acestea pe seama posterității, ca să știe cum să ne judece la timpul său.”

Asențările noi. Din parte oficială se dau următoarele explicații:

Contingentele chemate sub arme se împart în două grupuri:

1. Cei născuți în anul 1894. La acest grup aparțin toți acei tineri, cari, deși conform legilor militare încă nu sunt obligați la serviciul activ, fac parte din armata gloatășilor (Landsturm) în intelesul legii pentru gloate §. 2, care dispune anume următoarele:

„Obligați la serviciul gloatelor sunt toți acei cetățeni capabili de arme, — cari nu aparțin nici armatei c. și r. nici marinei de război sau rezervei suplinoitoare și nici armatei r. teritoriale (honvezi) — începând dela anul, în care împlinesc anul 19 al etății, până la finea anului, în care și-au împlinit anul al 42-lea al etății”.

Cei născuți în anul 1894 ar trebui să se prezente la asențare deabia în primăvara anului viitor. Acum însă au să se prezente la serviciul de gloatași.

2. Snut chemați la serviciul de arme cei născuți în anii 1892 și 1893, prin urmare acei cari s'au prezentat prima oară resp. a doua oară la asențare, rămânând deocamdată neînrolați. Acești tineri vor fi acum din nou asențati. În cazul, când s'ar dovedi că sunt apti de serviciu, vor fi chemați sub drapel dar nu în serviciul armatei ci la gloate.

Moratoriul în Bulgaria. În sedinta Sobraniei bulgare dela 6 ale lunii cor. s'a votat, fără discuțiune, un moratoriu de trei luni pentru toate angajamentele bănești contractate înainte de 25 Iulie st. v.

Iată textul legii respective:

Art. 1. — Se acordă un moratoriu particularilor, societăților și băncilor pentru îndeplinirea angajamentelor bănești reci, roce, care provin din afaceri civile și comerciale, care au fost contractate înainte de 25 Iulie st. v. Moratoriul are putere patru luni dela această dată.

Art. 2. — Moratoriul nu împiedecă curgerea dobânzilor convenite și legale. Pentru polite, obligațiuni și toate titlurile de datorii comerciale, dobânzile decurg din ziua scadenței dacă nu e nici o convenție contrarie prealabilă între părți.

Art. 3. — În timpul moratoriului curgerea tuturor termenelor materiale și procesuale, a hotărârilor criminale sau civile, a termenelor judecătorești și peremptorii, se vor amâna.

Art. 4. — Se acordă dreptul Ministrului de justiție ca după încheierea consiliului de miniștri și printr'un ukaz conform, să aducă schimbări moratoriului în total sau în parte, chiar înainte de expirarea celor trei luni.

Moratoriul în Turcia. Guvernul otoman a acordat un moratoriu de o lună. Iată textul legii respective:

Art. 1. — Toate scadențele de datorii și alte angajamente, cuprinzând și avutul la bănci cu sau fără termen vor fi amânate pentru o lună dela ziua publicării acestei legi.

Art. 2. — Această lege intră în vigoare din ziua publicării ei.

Art. 3. — Miniștrii de justiție și de finanțe sunt însărcinați cu aducerea la îndeplinire a acestei legi.

Această lege a fost publicată în gazeta oficială a Turciei la 4 ale lunii corente.

Ultima oră.

NOI LA MAUBEUGE.

Viena. — „Neues Wiener Tagblatt” e informat de corespondentul său că artileria austro-ungară a operat cu succes la asediarea fortăreței Maubeuge. A ocupat fortul De Bussoy.

VASE INAMICE ÎN MAREA ADRIATICĂ.

Roma. — Ziarulul „Gazetta del Popolo” i se comunică din Corfu:

— Flota anglo-franceză care nu a prea respectat neutralitatea Greciei și a luat cărbuni și alimente în Corfu și Zakyntos, — la cererea directă a Greciei a părăsit apele grecești. Canalul Otranto este păzit ziua-noaptea întocmai ca și apele albaneze. După o știre din sursă franceză în prezent în Marea Adriatică operează numai o flotă franceză, însoțită de câteva cuirasate engleze. Flota engleză din Malta pândeste mișcările Turciei. Englezii dezvoltă mare terorism pentru a stăneni comunicația Egiptului cu Europa. Primul ministru egiptean numai după o pășire energică a reușit să trimită o telegramă cifrată la Constantinopol. Supușilor austriei și ungari numai foarte greu li permite părăsirea Egiptului.

ROMÂNIA.

București. — Au fost convocate ambele corpuri legitime. Parlamentul va schimba legea excepționale.

SCUFUNDAREA VAPORULUI „BÁTHORI”.

Fiume. — A. T. U. anunță: vasul „Báthory” cu toate că avea bilet de liberă circulație dela autoritățile engleze și franceze, a fost scufundat. Vasul „Fehérvary” a fost capturat în Odesa și personalul constător din 25 de marinari au fost deținuți.

SAN GIULIANO NU SE RETRAGE.

Roma. — Ziarele italiene desmint energic vestea că San Giuliano ar voi să părăsească portofoliul ministrului de externe. „Tribuna” spune că nici despre ministrul de război Graudi nu poate fi vorba că și-ar schimba portofoliul.

SCHIMBUL LISTELOR DE PRISONIERI.

Ni se anunță din Viena: Monarhia noastră a început tratative prin mijlocirea ambasadorului Statelor-Unite din Viena, cu toate statele străine în scopul, ca listele de prizonieri să și le pună reciproc la dispoziție.

GENERAL RUS ÎN FAȚA TRIBUNALULUI

DE RĂZBOI.

Din Berlin se anunță: Generalul rus Martes, comandantul corpului al 15-lea rusesc și pe care comandantul corpului al 15-lea rusesc și pe care Germanii l'au făcut prizonier a fost dus în fața tribunalului de război, dovedindu-se că a dat ordin trupelor sale să incendieze satele din Prusia de ost și ca să omoară și pe acel, locuitorii cari nu sunt soldați. Generalul probabil va fi pedepșit cu moarte.

Redactor responsabil: Constantin Savu.